

**Bildande av naturreservatet Åraslövs mosse i
Hässleholms kommun**
(2 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

<i>Namn</i>	Åraslövs mosse
<i>Kommun</i>	Hässleholm
<i>Socken</i>	Vinslöv
<i>Gränser</i>	Området är markerat med svart punktstreckad linje på bifogade karta, bilaga 1
<i>Fastigheter</i>	Åraslöv 15:1
<i>Läge</i>	ca 3 km SO Vinslövs järnvägsstation
<i>Kartblad</i>	Topografisk karta: Kristianstad 3D SO Registerkarta: 3D3g Vanneberga (033 36) 3D3h Önnestad (033 37)
<i>Mittkoordinater</i>	X 62194212 / Y 13848517
<i>Naturgeografisk region</i>	7, Skånes sediment- och horstområden
<i>Areal</i>	62,3 ha, varav 62,3 ha landområde
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen i Skåne län

2001-06-20

231-36535-99
1293-203

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart punkt-streckad linje på bifogade karta (bilaga 1), som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Naturreservatets namn skall vara Åraslövs mosse.

Syftet med reservatet är att:

att bidra till att uppnå regionala och nationella miljömål genom att utveckla och långsiktigt bevara ett område dominerat av sumpskogar med inslag av öppna slätterängar, vasskärr och på torrare partier ädellövskog. Reservatet ska innehålla biotoper som utgör en god livsmiljö för en mängd olika fridlysta, hotade eller sällsynta djur- och växtarter. Syftet är också att bevara ett område av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. dra fram mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt,
4. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär såsom att spränga, schakta, muddra, gräva, dika, dämna, utfylla, invalla, tippa, dumpa, markbearbeta, eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
5. anordna upplag av vad slag det vara må med undantag för tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet,
6. anlägga vägar och stigar,
7. uppföra hägnader utöver erforderliga stängsel för betesdrift,
8. ändra sammansättningen av växt- och djurarter genom införande av för området främmande arter,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller andra gödsel- eller jordförbättringsmedel,
10. avverka eller plantera träd och buskar utöver vad som anges i fastställd skötselplan,

2001-06-20

231-36535-99
1293-203

11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmarkeringar och reservatskyltar.

Ovan nämnda föreskrifter utgör ej hinder för att utföra sådana åtgärder som tidigare kan ha bestämts i utlåtanden angående dikningsföretag. Ovan nämnda bestämmelser skall ej heller utgöra hinder för åtgärder som föreskrivs i av länsstyrelsen fastställd skötselplan.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7§ miljöbalken medge undantag från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet, förpliktas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana anordningar och åtgärder inom reservatet som:

1. utmärkning av och upplysning om reservatet,
2. utförande av anordningar för allmänhetens friluftsliv, skötsel av skogsmark, betesmark och övrig mark enligt fastställd skötselplan

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om ordningen samt rätten att vistas i reservatet

1. Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar, är det förbjudet att:
2. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
3. gräva eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning,
4. fänga eller samla in insekter eller andra djur eller på annat sätt störa djurlivet,
5. plocka, gräva upp eller på annat sätt göra åverkan på kärlväxter,
6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
7. på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller motsvarande,
8. föra motordrivet fordon annat än på parkeringsplatsen,
9. tälta, ställa upp husvagn eller parkera annat än på för ändamålet upplåtna platser,
10. rida eller köra med häst,
11. göra åverkan på mark eller hägnader eller andra anordningar,
12. göra upp eld annat än på för ändamålet anlagda platser,
13. medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur,
14. anordna tävling som kan inverka störande på naturmiljön

Föreskrifterna under C utgör ej hinder för åtgärder i samband med områdets förvaltning och skötsel, bevaknings-, tillsyns- och räddningsuppdrag. Föreskrifterna under C utgör ej hinder för innehavare av särskild rätt att utnyttja den särskilda rätten.

Länssstyrelsen får i särskilda fall medge undantag från meddelade föreskrifter.

D. Föreskrifter med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd om skötselplan

1. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Markdisposition, skötsel och vård, kontroll av skötselåtgärdernas effekt samt anläggning för allmänheten skall ske enligt anvisningar i skötselplanen som fastställs av länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltare skall vara Länsstyrelsen i Skåne län som fortlöpande skall samråda med berörda myndigheter och den skötselansvarige vid förvaltningen.

Beskrivning av området

Geologi

Åraslövs mosse är ett kärr- och våtmarksområde, beläget på kritberggrund på Kristianstadsslätten öster om Vinslöv. Omgivningen är, med undantag av Nävlingeåsen (159 meter över havet) i sydväst, tämligen flack. Mossen ligger på en höjd av ca 15 meter över havet och omgivande mark på mellan 10 – 25 meter över havet.

Torvmarken omges av moig-sandig morän och postglacial lera. Jordtäcket är kalkrikt och ger en näringsrik, basisk till neutral jordmån. I reservatets centrala delar finns ett torvlager utbildat av varierande mäktighet (60 – 120 cm). Lövkärrtorv dominerar med omväxlande starr- och vitmossetorv, vilande på ett lager av lera.

Markhistoria

År 1766 beskrevs en mosse i utmarken till Åraslövs by som motsvarar nuvarande Åraslövs mosse. Den kallades Store mosse och ingick genom dess förgreningar till andra mossar i ett större våtmarksområde. Mossens norra del utgjordes av hårdvallsäng och beskrevs som "tufvig och skoglös". Hårdvallsängarna och mossen hävdades sannolikt genom slätter. Särskilt värdefulla var översvåmningsmarkerna omkring det södra gränsdiket, som vid denna tidpunkt hade ett meandrande förlopp. I anslutning till hårdvallsängarna närmast mossen och vidare norr ut mot Åraslövs by förekom gäsbete. Med undantag av ekarna i vången, som användes för byggnadsändamål, togs björk och hasselbuskar i vångarna till bränsle (Campbell 1928). Snart förelåg en brist på ved och istället användes torv som bränsle. Vid enskiftet 1804–1805 i Åraslövs by beskrevs mossen som torfvaktig. Sannolikt hade torvbrytning i mindre skala kommit igång. Det är oklart om slätter förekom på mossen, men den var sannolikt fortfarande i bruk på hårdvallsängarna. I den norra delen var dock hårdvallsängen skogbevuxen.

Hårdvallsängarna, som tidigare varit skoglösa, var enligt lagaskifteskartan från år 1840 med några undantag till stora delar bevuxna med al. Torvbrytningen dominerade markanvändningen och medförde att slättern av mossen och hårdvallsängarna minskade i omfattning. Vissa delar av ängarna i den östra delen omvandlades till torvtäkt men då kvaliteten var sämre lät man övergivna område löpa i skog. Av en ägobeskrivning och taxeringlängd över torvmossen från år

2001-06-20

231-36535-99
1293-203

1842 framgår det att den bästa torvkvaliteten fanns i den centrala delen. Torvgravarna kunde här nå ett djup av 3 alnar och löpte i långa stråk tvärs igenom mossen. Den skiftande torvkvaliteten och ägostrukturen medförde att mossen fick ett mosaikartat utseende. Torvgravar av olika djup avlöstes av tuviga sankängar och albevuxna hårdvallsängar. Slätterhävda marker var till sin omfattning ringa och återfanns i den norra delen.

Omfattande dräneringsverksamhet under 1800-talets senare hälft medförde att mossar som tidigare stått i förbindelse med Store mosse omvandlades till åker, eller betesmark. Den meandrande ån i söder rätades för att få bättre dränering av omgivande mark av åker. Skiften som tidigare varit ängsmark omfördes antingen till åker- och betesmark eller planterades med gran. Torvtäkt förekom alltfjämt i mindre omfattning i de centrala delarna och upphörde först någon gång på 1940-talet. Därefter har området successivt fått växa igen.

Flora och fauna

De vegetationstyper som karaktäriserar området präglas delvis av hur marken användes förr. På slätter- och betesmark växer al- och björkskog medan torvgravarna, som givit förutsättningar för rikkärrsvegetation att vandra in, koloniserats av videsnår och björk. Den västra delen som under 1700-talet och 1800-talet bestod av öppna, slätterbetonade ängsbackar och betesmarker har genom den uteblivna hävden utvecklats till ängslövskog. Strax öster därom förekom bete så sent som för ca 25 år sedan men betesmarken är idag omförd till åkermark.

I reservatet finns ett av de största extremrikkärren i länet. Mossen är en mycket värdefull exkursionslokal för botanister genom sin utomordentligt rika orkidéflora. Området domineras idag av sumpartad björk- och askskog med inslag av ädellövskog och dungar av barrskog eller barrskogshyggen på torrare partier. Älg, rådjur och vildsvin uppehåller sig ibland i reservatet. I fågelfaunan finns många arter, bland annat morkulla, olika uggle- och hackspettarter, gärdsmyg, näktergal, gulsångare, grönsångare och trädpiplärka. Området hyser flera hotade eller sällsynta fjärilsarter. I reservatet finns goda förutsättningar för en välutvecklad insektsfauna.

Förekommande livsmiljötyper i enlighet med bilaga 1 i Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

6410 Fuktängar med blååtel eller starr (4,0)

7230 Rikkärr (0,7 ha)

91D0 * Skogbevuxen myr (53,8 ha)

* = prioriterad livsmiljötyp

Tillgänglighet

Området nås via en mindre väg från Vanneberga vid väg 21 i riktning österut till en parkeringsplats i reservatet.

Ärendets beredning

Åraslövs mosse är föreslaget som naturreservat i länets naturvårdsplan från 1975. Området förvärvades under 1980-talet av Naturvårdsverket. Via fastighetsreglering bildades den nya fastigheten, Åraslöv 15:1. Syftet är att området avsätts som naturreservat. Syftet med reservatet ska vara att bevara biotoper för hotade eller sällsynta växt- och djurarter. Området är av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv. Föreskrifterna har utformats så att de skall motverka störningar på områdets natur och att de möjliggör för många besökare att vistas i området under trivsamma former. Länsstyrelsen gör den bedömningen att bildandet av naturreservatet Åraslövs mosse inte innebär någon betydande inskränkning av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

2001-06-20

231-36535-99
1293-203

Skäl för beslut

Området är av **stor ekologisk betydelse** främst genom att det innehåller ett av länets största extremrikkärr som hävdas genom slätter samt genom förekomst av betydande arealer lövsumpskog. Det är **zoologiskt intressant** som biotop för flera utrotningshotade eller sällsynta fjärilsarter. Floran och faunan är känslig för igenväxning och dikning. Området är i behov av aktiva skötselåtgärder och måste skyddas från markavvattning. Området är av stor betydelse för allmänhetens **friluftsliv**. Det är därför motiverat att förklara området som naturreservat.

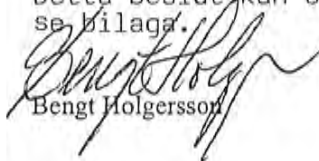
Åraslövs mosse utgör ett **område av riksintresse för naturvård** (Naturvårdsverkets beslut den 7 februari 2000, Miljöbalken 3 kap. 6§). Delar av området är har högsta värde i länets **våtmarksinventering** från 1989. I länets **ängs- och hagmarksinventering** har slätterkär värdeklass 2, mycket högt värde. Enligt länets **natur- och kulturmiljövårdsprogram** är Åraslövs mosse ett större kärrområde med öppna partier i sumpskog och ädellövskog och med en vegetation som växlar från fattigkärr till extremrikkärr. Vidare ingår Åraslövs mosse i **myrskyddsplan för Sverige**. Området är föreslaget av regeringen som ett **SCI-område**, inom ramen för Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet).

Med ovan nämnda motiv och på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, landskapets skönhet och betydelsen för allmänhetens rekreation och friluftsliv, bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Förordnandet är förenligt grundläggande bestämmelser för hushållning med naturresurser och gällande översiktsplan i enlighet med 7 kap. 8 § miljöbalken.

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog landshövding Bengt Holgersson, beslutande, Ann-Christine Vösu, Christer Jarnlo, Caroline Olsson, Sonja Wigren, Anna-Lena Båth och Christer Persson, föredragande.

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga.

Bengt Holgersson

Christer Persson

Bilagor

1. Karta
 2. Hur man överklagar
- SÄNDLISTA, se nästa sida

